

פירות נוי

פנינים יקרים מתורת רבינו הגדול הגה"ק רבי מאיר שמחה הכהן זצוק"ל מדווינסק

בעל מחבר ספר "משך חכמה" על התורה

פרשת וירא

מאת יצחק בירך דסקל

גליון מס' תשפ"ו - ז' טל: 03-5740046 מייל: y.b.daskal@gmail.com כל הזכויות שמורות ©

פרשת בשורת לידת יצחק

א. [א] (יח, ה) "וַאֲקָהָה פֶּת לָחֶם וְסַעְדוּ לְבָבְכֶם אַחֲרֵי תַעֲבְרוּ כִּי עַל כֵּן עֲבַרְתֶּם עַל עֲבָדְכֶם וַיֹּאמְרוּ כֵּן תַעֲשֶׂה כְּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ" ע"כ. יש לבאר: א. מדוע לא נתן להם לשתות. ב. מדוע דקדק לומר "אחר תעבורו", ולא אמר ותעבורו. ונראה ליישב על פי שיטת היראים (חלק ב סימן רנ"ג) דמהתורה אין חיוב ברכת המזון אלא עם שותה גם כן, לכן לא נתן להם לשתות, כדי שלא יתחייבו בברכת המזון. ולכן דקדק לומר אחר תעבורו, דאחר סמוך הוא (בראשית רבה לך לך מד, ה. וע"ש שנחלקו בזה), מיד לאחר אכילה ללא ברכת המזון. [א. ה. והטעם שלא רצה שיתחייבו בברכת המזון, כיון שמיהרו לדרכם ולא רצו להתעכב. והטעם שכתב רבינו "על דרך הלצה", דהרי לערביים נדמו לו-ולא יברכו ברכת המזון, ועוד דהרי לא היה אז ברכת המזון אלא כל אורח היה מודה לאברהם על האוכל ואברהם היה אומר לו שיודה לרבנו של עולם וכך היה מפרסם האמונה וא"כ אין זה שייך לחובת ברכת המזון].

ב. **תמצית דבריו: הטעם שלא נתן להם לשתות, כיון שמהרו לדרכם, ולפי היראים אכילה בלא שתיה אינה חייבת בברכת המזון, לכן אמר ואחר תעבורו, אחר סמוך, מיד תוכלו ללכת.**

ג. [ב] (יח, ו) "וַיֹּמְרוּ אֲבִרְהָם הָאֱלֹהִים אֵל שְׁרָה וַיֹּאמֶר מִהְרֵי שְׁלֹשׁ סָאִים קָמַח סֹלֶת לְיוֹשֵׁי וְעֹשֵׂי עֲגוֹת" ע"כ. יש לדקדק: א. מהו קמח סולת, אם קמח לא סולת, ואם סולת לא קמח. ב. כיון שאמר עשי עוגות, מדוע מדקדק לומר לוי, הרי כל עשיית עוגות היא על ידי לישא, ועשיה כוללת לישא ואפיה, וכשם שלא כתיב לישא קיטוף ואפיה והכל בכלל עשיה, הוא הדין ללישא. ג. מדוע לא האכילם העוגות. [ולפרש"י שנטמאה העיסה, קשה, דהא אין איסור לאכול חולין בטומאה, ואפילו אם אברהם החמיר על עצמו שלא לאכול חולין בטומאה, לא היה לו למנוע מהאורחים לאכול חולין בטומאה].

ד. ונראה, דאברהם אבינו ע"ה ביקש להאכילם כמדת אדם בריא, שאוכל עשרון סולת (עירובין פג, ב), וקמח סתם הוא התבואה הנטחנת ולא נופתה, וסלת הוא לאחר שנפרשה מן הפסולת ואין בה סובין. ומבואר במנחות (עו, ב) דמחיטין ישנים, דהיינו יבשים, יוצא עשרון סולת, מסאה קמח. וזה פירוש הכתוב, מהרי שלוש סאים קמח, ותנפי אותם, ומהם יהיה שלוש עשרון סולת, עשרון לכל אחד, ולושי הסולת ועשי עוגות.

ה. ובזה מיושב מדוע כתוב לוי, ששיעור עשרון סולת הוא שיעור חיוב חלה, וחיוב חלה נעשה בשעת לישא, כמבואר במשנה בחלה (פרק ג), וכיון שנטמאה, היה אסור לה ללש ולטמא חולין הטבולין לחלה, כמבואר בעבודה זרה (נו, א) שהטבול לתרומה אסור לטמאו, והוא הדין הטבול לחלה, ובא הכתוב לרמז מדוע לא הביא להם אברהם העוגות, כיון ששרה לא יכלה ללש העיסה, שכיון שנטמאה היה אסור לה ללש העיסה ולא היו עוגות. ובזה מיושב היטב כל הדקדוקים דלעיל.

ו. **תמצית דבריו: מהו קמח-סולת. ומדוע כתוב לוי. ולמה לא אכלו העוגות – כיון שמסאה קמח יוצא עשרון סולת מנופה, שהוא מאכל אדם בריא ליום. ולכן כתוב לוי, שעשרון הוא שיעור חלה, ובלישה מתחייב בחלה, וכיון שנטמאה אסור לה ללש, ולא היה עוגות.**